

distes, la figura i l'obra dels quals no és tan coneguda. Per últim, també estan presents els testimonis d'aquells que optaren per l'exili interior, com ara el filòleg Manuel Sanchis Guarnier, el cineasta Ricardo Muñoz Suay i l'escriptor Enric Soler i Godes.

La tercera part de l'estudi és un diccionari biogràfic de l'exili cultural valencià que recull 250 biografies de personatges dels àmbits de les arts, les ciències i les lletres que bé emigraren en el primer terç del segle, bé hagueren d'exiliar-se en acabar la guerra, o bé van ser desterrats després de la Segona Guerra Mundial. "Les migracions culturals d'aquests últims cinc segles han sigut, en la majoria de les ocasions, el resultat de la intransigència del poder, que repartia premis i càstigs entre la intel·ligència de cada país, segons l'actitud que aquest sector de la societat adoptava davant el govern monàrquic, autoritari o republicà, de cada moment de la història d'Espanya", ha dit el coordinador d'aquesta obra.

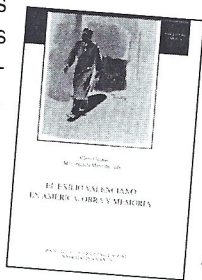
Segons Manuel García, "les causes de la diàspora cal buscar-les en la intransigència del poder, de la ideologia i de la religió. Per això, recuperar la memòria històrica és una obligació en la construcció de la democràcia".

Nel-lo Pellicer

Terra endins o mar enllà

GIRONA, Albert - MANCEBO, María Fernanda (eds.)
El exilio valenciano en América. Obra y memoria, "Col·lecció Oberta", Institut de Cultura Juan Gil-Albert - Universitat de València, València, 1995. 290 pàgs.

Tres anys després de la celebració a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo de València dels curs *Exiliats: obra i memòria de l'exili valencià a Amèrica* la Universitat de València i l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert han publicat els treballs presentats i que, si més no, aprofiten per il·luminar la tèrbola penombra en la qual restaven bona part dels valencians que, per òbvies raons, hagueren d'abandonar el País Valencià el tercer any triunfal. Entre aquests valencians —hom ha calculat que uns 3.000 foren els exiliats

exterios— hi hagueren de tota mena, amb l'única característica comuna de la lleialtat i el compromís de la democràcia republicana, que s'ensorrava irremeiablement. Molts eren homes i dones

senzilles, però també n'hi hagué molts que marxaven amb una sòlida reputació intel·lectual i política seguint-los les passes que els menarien al continent americà, ja siga directament o després de recalar en camps de concentració francesos, sense oblidar els qui hagueren de fugir novament del primer recer, a causa de l'ofensiva alemanya sobre Europa.

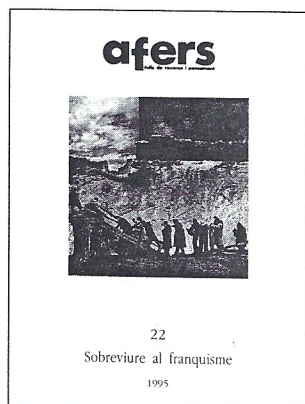
Aquesta recopilació dels diferents treballs, recull un ampli ventall de punts d'incidència sobre el fenomen dels exiliats, oferint una especial atenció a determinats valencians que, per la seua major rellevància intel·lectual o política, reeixiren d'entre la resta. Així trobem una acurada aproximació a l'obra de Max Aub, concretament, el seu *Teatro Mayor*, realitzada per Manuel Aznar o, l'article titulat "Ciència i exilio. La significación històrica dels fisiòlogo Manuel Puche", per Josep Lluís Barona. No es redueix, tanmateix, a personalitats emergents en la seua singularitat; altres articles incideixen en els trets que, com a grup més o menys definit, caracteritzaren als valencians exiliats.

Per cert, i amb una fosca insistència, no podem deixar de remarcar com s'estableix un curiós paral·lelisme entre l'actitud lingüística del contingut i la del continent en el present llibre; de les catorze aportacions, sols una, l'escrita per Santi Cortés, és *in vulgar lingua valentina*. Encara com eren exiliats valencians, que si no...

editorial afers

Revista fundada per: Sebastià Garcia Martínez

IX:22 (1995) Sobreviure al franquisme

Josep BENET: Sobreviure al franquisme. Introducció / Ramir REIG: Estratègies de supervivència i estratègies de millora. Els treballadors al País Valencià durant el franquisme (1939-1975) / Francesc ROCA: Antifranquisme: llibertat o igualtat? / David GINARD I FÉRON: L'oposició franquista a les Balears (1939-1977) / Sergio RODRÍGUEZ TEJADA: De la resistència a l'oposició. El moviment estudiantil valencià sota el franquisme (1956-1973) / Hilari RAGUER: L'Església i el règim de Franco / Joan SAMSÓ I LLENAS: L'activitat editorial en català entre el 1939 i el 1951 / Francesc VILANOVA I VILA-ABADAL: La delegació de la Generalitat a Catalunya (1946-1948). Les divergències entre l'exili i l'interior / Albert FORMENT: Art i franquisme al País Valencià. Notes per a una reflexió / Jordi PORTA I RIBALTA: L'antifranquisme a les entitats. L'exemple de la RUSA / Pere ANGUERA: Un ateneu sota el franquisme. El Centre de Lectura de Reus / Joan COLOMINES I PUIG: Lectura crítica de poesia en la clandestinitat, 1959-1964 / *Recensions*: J. CASASSAS, G. ENSENYAT PUJOL, G. MUÑOZ, Telesfor M. HERNÁNDEZ, M. J. LÓPEZ TERRADA, A. MANENT, E. MOLNER CLOSAS, R. RAMON, M. C. RICO, R. I. RODRÍGUEZ, N. SALES / *Ressenyes culturals*: J. RIBAS I VINYALS, M. BORRÀS / *Publicacions rebudes*

- Subscripció anual (tres números): 5.200 Pta. (IVA inclòs)
- Exemplar solt: 3.120 Pta. (IVA inclòs)
- Pagament bancari: demaneu butlleta de subscripció

editorial afers

Informació i subscripcions:

Apartat de Correus 267 / Tel. (96) 126 86 54 / 46470 Catarroja (País Valencià)